

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

II. Per Concordata, restituta est pax & libertas Ecclesiæ Gallicanæ. Eorum executio commissa Regi à Pontifice; & à Rege, Curijs Parlamenti. Quæ per appellationes ab abusu conventiones illas tuentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

appellatio à iudice ecclesiastico ad secularem, nunquam admittitur. Frequentia harum appellationum à Theologorum Parisiensium decretis profecta, qui Principum auxilia implorari posse aduersus excommunicationes nullas scripserunt.

VI. Rationes allatae olim à magistratibus ad confirmandas appellationes ab abusu in causis ecclesiasticis, ex Anfrerio. Earum vis expenditur breuiter. Rebus sententia.

VII. Præter superiora remedia adhibebatur aliud ad tuendam iurisdictionem temporalem, per prohibitiones & multas. Post Concordata, tria illa remedia explicantur unicum formulam appellationis ab abusu. Quae in Concordatis asserendis expressè Pontificis auctoritate nititur, in ceteris articulis, tacita.

VIII. Constitutionibus regis confirmata ista appellationes in causis ecclesiasticis; & prescriptus modus quidam, ne iudices regis ea auctoritate abutantur. Si agatur de correctione Clericorum, appellatio non suspendit iudicatum, licet debeat ad Curiam.

I. **P**OST graves illos motus in Ecclesia Gallicana excitatos ob retenta Basiliensis Synodi decreta & usum Pragmaticae Sanctionis, tandem Ecclesiae & regni interfuit, pace inita, sic inveterata dissidia componere, ut dignitati sedis apostolicae & Libertati Ecclesiae Gallicanae consuleretur. Laterani Concilium generale indixerat Iulius II. anno M D X I. ut Pisanum Conuentum à Cardinalibus aliquot ope consilioque Imperatoris Maximiliani & Ludouici XII. Regis Francorum coactum dissolueret, & Pragmaticam Sanctionem Gallorum rescinderet. In eum finem edictis suis Ecclesiam Gallicanam, Curias regni, ipsamque Regem ad illud Concilium Lateranense euocauerat. Discesserant à Conuentu Pisano, post obitum Iulij, Maximilianus & Ludouicus; hicque per legatos suos se Concilio Lateranensi adherere professus est, pollicitusque Leoni effecturum se ut ab Ecclesia Gallicana aliqui mitterentur, qui de Pragmatica Sanctione responderent. Obeunte Ludouico, Franciscum I. Galliarum Regem hac cura respexit: qui à Leone & à Concilio edictis aliquot monitam videns Ecclesiam Gallicanam, in eoque res esse positas, ut sententia Concilij generalis, cui Reges Christiani favebant, regnum Francorum de schismate propediem damnaretur, nihilque superesse quo se aduersus illa decreta Concilij tueretur, cum Vniuersitas Parisiensis olim à rescissione Pragmaticae Summum Pontificem & Concilium generale provocasset, quod jam in æde Laterani haberetur, quodque ipsi Reges Gallorum ut synodum generalem agnovissent, prudentissimè de hac contentione cum Leone transegit. Etenim cum duplici ratione pax regni & sacerdotij restituenda sit, *Conuentione*, aut *Concilio*, ut monuerat Gelasius secundus, ma-

Gelasius II. in ep. ad Episcopos Gallic. anni 1119.

luit pactis conuentis Ecclesiae Gallicanae tranquillitatem procurare, quam aut causa cadere in Concilio suffragiis Episcoporum à rebus nostris alienorum, aut perpetuo dissidio & schismate cum Summis Pontificibus conflictari. In quo Faustini Legati Romane sedis consilium sequebatur, qui tractatione & assidua collatione contentiones huiusmodi, quae de iurisdictionibus emergunt, componi posse facilius & gratius existimabat. De canonibus Nicanis à Faustino prolatis agebatur, quos Alypius Episcopus in Concilio Carthaginiensi dubios esse dixerat, quae de re ad sanctissimum Papam scribendum esse monet, ut ipse beatissimus Episcopus urbis Romae, sicut & vestra sanctitas apud se tractat, inquit Faustinus, ita & ipse inquirat, ne contentio inter Ecclesias nasci videatur. Sed magis caritate fraterna deliberare possitis, ipse scribente, quod melius observari debeat.

II. Pacta inita Bononiae inter Leonem X. sedemque apostolicam & Franciscum primum regnumque Francorum, pacem & Libertatem Ecclesiae Gallicanae restaurarunt; iurisdictione Ordinariis, tum in causis dirimendis, tum in Beneficiis conferendis, restituta; Reservationibus & Gratis expectatis depulsis, tertia parte beneficiorum Graduatim per exceptionem quatuor mensium attributa, simoniaca feciditate, qua Episcoporum & Abbatum electiones laborabant, per regiam nominationem expurgata. Sed tot vigiliis nihil actum erat, nisi Concordatorum executioni, quae canonice libertati prospexerat, serio caveretur. Ejus desiderij ut compotes essemus, nihil aliud à Summo Pontifice exigendum erat, quam ut contractus perpetui vires huic constitutioni adderet, irritum & inane decerneret si quid in aliqua vel minima parte à quoquam immo etiam ab ipsa sede apostolica contra tentaretur, & tuitionem canonum atque decretorum hac constitutione restitutorum, quae Principibus praecipuèque Regibus Francorum jure competit, consensu quoque suo & apostolicae sedis auctoritate adhibita Regibus nostris permetteret. Quod ille liberaliter & amplissimis verbis fecit; ita ut istam inter ceteras constitutiones regias recenseret statuerit, & ne qua deinceps tergiversandi occasio superesset, juxta postulationem Regis, Concilij Lateranensis decreto voluerit confirmari. Si quis autem repetat antiquum illum Christianorum Principum, etiam nostrorum, usum, qui canonibus constitutis robur legis addebant, & praesidio auctoritatis suae eorum executionem adeo muniebant ut refragantes penis legitimis plederent, atque in contrarium gesta aliquando sus-

In his Concilio
Alicani.

Vide lib. 4. c. 11.
p. 11.

penderent, is profectio restauratam plenissime in Gallia his Concordatis regia tuitio- nis auctoritatem inveniet. Franciscus vero, ut se ab onere expediendarum litium exime- ret, curam custodiendae pacationis in Curias Parlamenti refudit, literis hac de re datis anno millesimo quingentesimo decimo sep- timo. Ex eo tempore, quemadmodum olim, si quid adversus decreta canonum & for- mam à Pragmatica Sanctione praescriptam actum esset, querela ad Regem, deinde ad Senatum delata, omnia restituiebantur in integrum, ita etiam Concordatis violatis, Senatus officium imploratum est per appel- lationes ab abusu.

III. *Abusus* quidem dictio foro nostro ab aliquot saeculis in hoc causarum genere non erat incognita; quamvis appellationis formula nondum frequentaretur. Etenim Durandus Mimatensis Episcopus monuit, seculares iudices solitos illa tempestate, id est, ante trecentos & triginta annos, hac exceptione iudices ecclesiasticos de turbata iurisdictione conquerentes repellere, quod eorum actus essent abusus. Eodem tempore Ioannes Parisiensis Theologus scripsit, *abusum* gladii spiritualis, quo seditio excitaretur, repellendum esse per gladium tempo- ralem Principis, cum moderamine. Deinde anno MCCCLXXXV. Procurator Regius as- seruit Regis officium in eo versari, ut *revoca- ri* faciat omnes *interpresas, offensiones, & abu- sus per iurisdictionem spiritualem in iurisdictione temporalis praedictum factos vel factas*. Post Concilium Constantiense vox ista fre- quentius usurpari coepit, quia tunc discussa est plenitudo potestatis ecclesiasticae, & tractatum de illius legitimo usu regulis qui- busdam praescribendo, ne non tam uti plenitudine potestatis contingeret, quam *abuti* plenissime, ut loquitur Gerson. Hoc ver- bum deductum est à Simplici Papae vulga- to loco, relato apud Gratianum: *Privile- gium dignitatis meretur amittere qui permissa sibi abutitur potestate*, id est, qui fines pote- stati suae assignatos à lege aut à canone tran- sgredditur, qui porrigit se ultra quam sibi concessum sit. Vnde Hadrianus II. Hinc- maro exprobrat quod ministerio juris epis- copalis abuteretur: *Miranda est plane vestra fraternitas, inquit, quare ministerio juris epis- copalis in regionibus illis abutitur*. Sigebertus eo sensu vocem illam usurpavit, de Urbano II. & Guiberto loquens: *Dum alter in alte- rum excommunicandi auctoritate, magis ex suo libitu, quam ex iustitia respectu, abutitur, au- thoritas illius qui dedit potestatem ligandi & sol- vendi omnino despiciuntur*. Quin & Robertus Lincolnienfis: *Non potest sanctissima sedes apo-*

stolica aliquid vergens in huiusmodi peccatum vel mandare vel praecipere. Hoc enim esset sua potestatis abusus.

IV. Ceterum etsi *abusus* significatio quamcumque ministerij spiritualis aberratio- nem complectatur, sive in negotiis ecclesia- sticis, seu in temporalibus versetur, ut pa- ter ex testimoniis jam relatis; attamen for- mula appellationum ab abusu specialiter accommodata est à Pragmaticis antiquis querelae illi quae à Clericis adversus vim ju- dicum ecclesiasticorum ad magistratus re- gios deferretur, sive de rescriptis Romanae curiae conquerantur, sive de iudiciis Episcopo- rum. Etenim ante Concordatorum editio- nem Procurator Capituli Parisiensis à deci- ma indictione quam anno MDI. Alexander VI. in Gallia exigi iusserat ad juvandas uni- versalis Ecclesiae necessitates, appellavit Pa- pam melius consultum, synodum univer- salem primo celebrandam, necnon supremum Dominum nostrum Regem Christianissimum ec- clesiasticae libertatis conservatorem piissimum, & ad eius supremam Parlamenti Curiam, ac ad il- lum vel illos ad quem seu quos de iure vel con- suetudine in hac parte provocare & appellare li- cet. Quae verba observanda sunt, ut inde pa- teat in hoc casu appellationem ad Regem subsidiariam fuisse appellationi ad Conci- lium, in hac enim de iniquitate, in altera de abusu tantum disceptari potest. & unius sub- sidio juvabantur appellantes, dum alterius praesidium expectabatur. Ita enim distri- buenda sunt verba quae sequuntur: *Et quia hanc appellationem prosequi poterit per viam nul- litatis, iniquitatis, excessus, vel abusus, aut aliam quam ex his duxero, optio mihi seu di- ctis Dominis meis semper reservata*. Solet alle- gari à viro doctissimo Choppino & aliis Pragmaticis, ad probandum usum harum appellationum ab abusu, provocatio inter- posita per Petrum Courthardi Advocatum Regium à monitione quam Innocentius VIII. anno MCCCCXXXVIII. decre- vit adversus Flandros regno Galliae subdi- tos. Sed formula illa non ad Regem aut Curiam Parlamenti dirigitur, verum ad Papam modernum melius informandum, & san- ctam sedem apostolicam, seu ad eum vel eos ad quos iure provocare potest vel debet. Quamvis ea sententia esset, tum Petri Courthardi, tum Ioannis de Nanterre, qui anno MCDLXXXIV. à legatione Balluae Cardinalis à Sixto IV. imposita ipsum Sixtum vel eos appellaverat qui appellandi essent; ut pendente illa appellatione nihil innovare- tur, omnemque innovationem Princeps suae auctoritatis praesidio impediret.

V. Eas quoque appellationes ab Episco-

L I iij

Durand. T. 2. de modo Concil. gen. edit. Kol. 70.

Ioan. Paris. cap. 21. de potest. reg. & Pap.

Tam. 1. Lib. c. 7. n. 17.

De potest. eccles. Concil. x.

C. Fin. Dist. 74. c. Presbiterium 21. §. 1.

Hincmar. in ep. ad Hadr.

Sigebertus in tract. de Vitae Eccles.

Apud Monachum Pithin Henrico 111.

Tom. II. Libert. C. IV. N. XIII. & C. XIII. B. 14.